

**Eco-effectscan
Uitbreiding Prinsenbos
te Naaldwijk**

**Opdrachtgever
Gemeente Westland
te Westland**

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

Aqua-Terra Nova BV

Zuidweg 79
2671 MP Naaldwijk
telefoon 0174 – 625246
e-mail info@aquaterranova.nl
www.aquaterranova.nl

Eco-effectscan Uitbreiding Prinsenbos te Naaldwijk

**Opdrachtgever
Gemeente Westland
te Westland**

Datum: 16 juli 2021
Rapportnr.: 21070/AQT303FF/BE
Status: Definitieve rapportage

COLOFON

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

Titel : **Eco-effectscan Uitbreiding Prinsenbos
te Naaldwijk**

Opdrachtgever : Gemeente Westland
Contactpersoon : dhr. Dylan Otto

Aqua-Terra Nova BV

Zuidweg 79
2671 MP Naaldwijk
telefoon 0174 – 625246
e-mail info@aquaterranova.nl
www.aquaterranova.nl

Projectteam

Projectmanager : dhr. Sam de Jong BSc
Contactpersoon : dhr. Sam de Jong BSc
Auteur : dhr. Barry van den Ende MSc
Veldwerk : dhr. Barry van den Ende MSc
Kwaliteitsborger : dhr. Sam de Jong BSc

Projectnummer : **21070**

Aqua-Terra Nova BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus, de brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van groene adviesbureaus.

Datum vrijgave	Status	Vrijgave auteur	Goedkeuring kwaliteitsborger
16 juli 2021	Definitief		

© 2021 Aqua-Terra Nova B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doelstelling	5
1.3	Leeswijzer	5
1.4	Verantwoording	5
2	METHODE.....	6
2.1	Inleiding	6
2.2	Projectbeschrijving	6
2.3	Wettelijk kader Wet natuurbescherming.....	6
2.4	Beoordeling beschermde natuurgebieden	6
2.5	Aanwezigheid beschermde planten en dieren	6
2.6	Effectbeoordeling en toetsing.....	7
3	PLANGEBIED.....	8
3.1	Ligging	8
3.2	Bestaande situatie.....	8
3.3	Beoogde situatie en activiteiten	10
3.4	Veldbezoek.....	10
4	RESULTATEN GEBIEDSBESCHERMING.....	11
4.1	Natura 2000-gebieden	11
4.2	Ecologische verbindingzones	12
5	RESULTATEN SOORTBESCHERMING.....	13
5.1	Vaatplanten.....	13
5.2	Vogels	13
5.3	Grondgebonden zoogdieren	14
5.4	Vleermuizen	14
5.5	Amfibieën.....	15
5.6	Reptielen.....	15
5.7	Vissen.....	15
5.8	Overige beschermde soorten	15
6	CONCLUSIES EN ADVIES.....	16
6.1	Gebiedsbescherming.....	16
6.2	Soortenbescherming	16
6.3	Advies en vervolgstappen.....	17
6.4	Planning.....	18
6.5	Geldigheid	18
7	REFERENTIES	19

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Gemeente Westland is voornemens een gebied aangrenzend aan het huidige 'Prinsenbos' in te richten voor de natuur. Tevens is de gemeente voornemens een scoutinggebouw te bouwen in het plangebied te Naaldwijk. Voor dit project dienen onder andere de gevolgen van de ruimtelijke ingrepen op de aanwezige flora en fauna te worden weergegeven. In dit kader is de onderhavige Eco-effectscan uitgevoerd door Aqua-Terra Nova BV in opdracht van Gemeente Westland.

1.2 Doelstelling

De Eco-effectscan heeft als doel te inventariseren of het project mogelijk in strijd is met de Wet natuurbescherming of het Natuurnetwerk Nederland in de Wet ruimtelijke ordening. Hiertoe worden de effecten van de activiteiten op beschermde gebieden en soorten inzichtelijk gemaakt. Daarnaast wordt geadviseerd hoe te handelen in het kader van de natuurwetgeving¹.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de onderzoeksmethode en het toetsingskader van de Eco-effectscan beschreven. In hoofdstuk 3 worden het project en het plangebied beschreven. Mogelijke effecten op beschermde natuurgebieden en het Natuurnetwerk Nederland worden beschreven in hoofdstuk 4. De resultaten van de inventarisatie en mogelijke effecten op beschermde soorten worden in hoofdstuk 5 beschreven. Tot slot volgen in hoofdstuk 6 de conclusies en worden eventueel te nemen maatregelen geadviseerd. Bronvermeldingen zijn in de tekst met een nummer aangegeven, wat naar het desbetreffende nummer in de referentielijst verwijst.

1.4 Verantwoording

Bij ecologische veldwerkzaamheden is een volledige garantie over de afwezigheid van soorten niet te geven. Door de inzet van ter zake kundige ecologen en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethodes wordt onze onderzoekskwaliteit gewaarborgd.

2 METHODE

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de resultaten van de voorliggende rapportage tot stand zijn gekomen. Dit hoofdstuk dient tevens als onderbouwing van de conclusies. In het kort wordt weergegeven hoe de Wet natuurbescherming in het project wordt geborgd.

2.2 Projectbeschrijving

Het project wordt beschreven aan de hand van de door de opdrachtgever verstrekte informatie. Hiertoe wordt de omvang en ligging van het plangebied beschreven in relatie tot groenstructuren in de omgeving, wordt de bestaande situatie geschetst en worden de beoogde activiteiten omschreven.

2.3 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

In de Wet natuurbescherming zijn beschermde soorten en gebieden aangewezen¹. Hierbij zijn beschermde soorten ingedeeld in drie regimes (respectievelijk art. 3.1, 3.5 en 3.10). Artikel 3.1-3.4 betreffen regels ter bescherming van vogels die vallen binnen het bereik van de Vogelrichtlijn, i.e. alle natuurlijk in het wild levende vogels in de Europese Unie. Artikel 3.5-3.9 betreffen regels ter bescherming van dier- en plantensoorten die strikt beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en natuurbeschermingsverdragen. Artikel 3.10-3.11 betreffen regels ter bescherming van niet onder art. 3.5 vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten vermeld in de bijlage bij de wet.

Alle in de Wet natuurbescherming genoemde soorten zijn strikt beschermd¹. De bescherming van soorten is met name gericht op instandhouding van populaties en verblijfplaatsen van individuen. Hierbij wordt het 'nee, tenzij'-principe gehanteerd. Handelingen in strijd met de verbodsbepalingen zijn per definitie verboden. Uitzonderingen voor overtreding van de verbodsbepalingen kunnen worden verleend middels vrijstellingen en ontheffingen. Tevens is de zorgplicht te allen tijde van kracht voor alle planten en dieren.

2.4 Beoordeling beschermde natuurgebieden

Op basis van provinciale en lokale kaartendatabases wordt de ligging van natuurgebieden in de omgeving van het plangebied inzichtelijk gemaakt. Het betreft gebieden uit de Wet natuurbescherming (Natura 2000-gebieden) en gebieden uit het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Indien dergelijke beschermde natuurgebieden binnen een straal van 5 km van het plangebied gelegen zijn of de ingreep een zodanig karakter heeft dat effecten op grotere afstand mogelijk zijn, wordt de wettelijke status beschreven. Daarnaast wordt beoordeeld of negatieve effecten op de gebieden uitgesloten kunnen worden, zowel door de werkzaamheden zelf als voor eventuele effecten van stikstofdepositie door de werkzaamheden op natuurgebieden.

2.5 Aanwezigheid beschermde planten en dieren

Aan de hand van een veldbezoek, verspreidingsatlassen, overige naslagwerken en lokale waarnemingen wordt een lijst samengesteld van beschermde soorten behorend tot artikel 3.1, 3.5 en 3.10 welke in en in de nabije omgeving van het plangebied zijn waargenomen of potentieel aanwezig zijn. Deze lijst met soorten is een momentopname, is niet limitatief en kan aangevuld worden met beschermde soorten waarvan de aanwezigheid aannemelijk is.

Voor deze soorten wordt op basis van het verkennend locatiebezoek de geschiktheid van biotopen in het plangebied beoordeeld. De beoordeling van de aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied resulteert in de vaststelling:

- Niet aanwezig c.q. afwezig; de soort is niet in de omgeving waargenomen of het plangebied vormt geen geschikt biotoop voor soort welke in de omgeving waargenomen is; de beoordeling van de afwezigheid wordt uitsluitend in uitzonderingen behandeld; soorten welke op de inventarisatielijst zijn opgenomen en niet worden behandeld, worden per definitie beoordeeld als niet aanwezig c.q. afwezig;
- niet uit te sluiten; de soort is in de omgeving waargenomen of kan op basis van betrouwbare bronnen* verwacht worden en het plangebied vormt geschikt biotoop voor verblijfplaatsen of andere functionele onderdelen van de leefomgeving van de soort;
- aanwezig; de soort is tijdens het locatiebezoek waargenomen of de soort is in het plangebied waargenomen op basis van betrouwbare bronnen*.

*Betrouwbare bronnen zijn minder dan 3 jaar oude gegevens van overige ter zake kundigen en de NDFF.

2.6 Effectbeoordeling en toetsing

Voor de aanwezige beschermde soorten of beschermde soorten waarvan de aanwezigheid niet uitgesloten kan worden, worden de effecten van de voorgenomen handelingen beoordeeld en getoetst aan de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming en de zorgplicht.

De toetsing is gericht op aantasting en verstoring van individuen en hun functionele leefomgeving en mogelijke effecten op nabijgelegen natuurgebieden. De toetsing is afhankelijk van de kwetsbare periode waarin handelingen een effect kunnen hebben. Vervolgens wordt beoordeeld of aantasting van individuen en hun functionele leefomgeving een effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van de regionale of landelijke populatie.

Per soortgroep worden de handelingen getoetst aan de verbodsbepalingen en de zorgplicht. Per beschermingscategorie worden hierbij verschillende toetsingskaders gehanteerd (zie tabel 2.1).

Tabel 2.1. Toetsingskader per beschermingscategorie.

Categorie	Toetsingskader
Artikel 3.1-3.4 & Artikel 3.5-3.9 (Vogelrichtlijn & Habitatrichtlijn)	Effecten dienen te allen tijde voorkomen te worden. Indien effecten op beschermde vogelsoorten niet uitgesloten kunnen worden, dient de omvang van de mogelijke effecten inzichtelijk gemaakt te worden middels vervolgonderzoek.
Artikel 3.10-3.11 (Nationaal beschermde soorten)	Voor handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling geldt een vrijstelling voor overtreding van de verbodsbepalingen, mits de handelingen uitgevoerd worden conform een goedgekeurde gedragscode. Indien het niet mogelijk is om conform een gedragscode te werken, dan dient ontheffing aangevraagd te worden.
Alle planten en dieren (Zorgplicht)	In het kader van de zorgplicht dienen schadelijke effecten zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden voorkomen te worden, beperkt te worden of ongedaan gemaakt te worden.

3 PLANGEBIED

3.1 Ligging

Het plangebied is gelegen aan de Grote Achterweg 5 te Naaldwijk, in de gemeente Westland in de provincie Zuid-Holland. Het plangebied betreft een braakliggend terrein aangrenzend aan een bosachtige omgeving in een kastuinbouwgebied. Zie figuur 3.1 voor de ligging en de begrenzing van het plangebied.

Figuur 3.1. Ligging en begrenzing van het plangebied Prinsenbos te Naaldwijk (rood omkaderd).

Het plangebied is gelegen in overwegend bebouwd gebied. Ten noorden, westen en zuiden grenst het gebied aan kassencomplexen. Ten oosten van het plangebied ligt aangrenzend bosachtig gebied 'het Prinsenbos'. Ten zuiden van het plangebied ligt de Grote Achterweg.

3.2 Bestaande situatie

Het plangebied betreft een braakliggend terrein met een oppervlakte van circa 2,7 ha. Ten noorden van het plangebied ligt een oost-west georiënteerde sloot van circa 6 meter breed. Eveneens ligt er langs de westelijke rand een sloot van 1,5 meter breed. Ten oosten van het plangebied ligt een plas van circa 5,4 ha, behorend tot het huidige Prinsenbos. Het zuidelijke gedeelte omvat een verharde parkeerplaats. Het zuidwestelijke en noordwestelijke deel van het plangebied bestaat uit een voormalige NAM-locatie van De Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM). Het terrein is gesaneerd en wordt nu omgevormd tot natuur- en recreatiegebied binnen het Prinsenbos. De voormalige NAM-locatie ten zuidwesten is omgeven door een bosschage van circa 4 meter. Hierin is de zwarte populier de dominante soort met een bomenrij van 20 meter hoog. Ondergroei bestaat uit zomereik, spaanse aak, kamperfoelie, gewone vlier, gewone es en rode kornoelje. De oranje omlijnning binnen de NAM-locatie, weergegeven in figuur 3.1, geeft de toekomstige locatie van een scoutinggebouw weer. Hier is op de zandgrond een pioniersbegroeiing ontstaan van duizendblad, gewone raket, witte klaver, klein hoefblad, honingklaver, hazepootje, klaproos, akkerdistel en kamille. Ten noorden van het toekomstig scoutingterrein is een voedselrijke ruigte ontstaan met guldenroede, rode klaver, teunisbloem, stalkaars, ridderzuring, klaproos, kamille, duizendblad en opslag bestaande uit hulst, els, hazelaar en wilg. De ruigte loopt door naar smalste gedeelte in het plangebied wat zich langs de gehele oostelijke rand van het plangebied strekt, hier is momenteel bos aanwezig. Ook hier is zwarte populier dominant, samen met gewone es. De ondergroei bestaat uit wilde liguster, zomereik, lijsterbes, eenstijlige meidoorn, hondsroos, rode kornoelje en gewone

vlier. Langs de bosrand groeien kruiden als geel nagelkruid, brandnetel, gewone braam en gewone dagkoekoeksbloem. Het meest noordelijke gedeelte, de andere NAM-locatie heeft ook enkele jaren braak gelegen, hier is een vochtig voedselrijk grasland met vossesstaart, heeblaadjes, veenwortel, pitrus, bijvoet, sint-janskruid, ridderzuring, engels raaigras, scherpe boterbloem, rode klaver en witte klaver ontstaan. In het plangebied is geen water aanwezig.

Zie voor een impressie van het plangebied de afbeeldingen in figuur 3.2.

Figuur 3.2. Impressie van het plangebied. Linksboven de parkeerplaats aan de Grote Achterweg. Rechtsboven het voormalige NAM-terrein. Centraal links de bomenrij langs de westelijke rand. Centraal rechts de ruigte centraal in het plangebied. Linksonder het toekomstige scoutingterrein. Rechtsonder het noordelijke gedeelte.

3.3 Beoogde situatie en activiteiten

De activiteitenomschrijving is opgesteld aan de hand van plattegronden, ontwerptekeningen en de mondeling en schriftelijk door de opdrachtgever verstrekte informatie.

De Gemeente Westland is voornemens het Prinsenbos uit te breiden met natuur en recreatie gebied, en het bouwen van een scoutinggebouw. De voormalige in het plangebied gelegen NAM-locatie is gesloopt en de grond is in 2018 gesaneerd. Vervolgens heeft het terrein 3 jaar braakgelegen en wordt nu herbestemd als zijnde natuur; specifiek de uitbreiding van het ernaast gelegen Prinsenbos. Het huidige in het plangebied bestaande groen blijft onaangetast. In februari 2018 is een ecologisch onderzoek gedaan waarbij het veldonderzoek in november 2017 heeft plaatsgevonden. Dit ecologisch onderzoek is ongeldig omdat het onderzoek ouder dan 3 jaar is. Tevens is het noordelijkste deel van het plangebied wat voorheen de bestemming 'bedrijfsterrein' had, nog niet onderzocht. Dit deel is sinds 2013-2014 niet bebouwd en heeft sindsdien braakgelegen. Op dit deel wordt niet gebouwd en vinden ook geen ruimtelijke ingrepen plaats. Het zuidelijke deel is het gesaneerde deel, waar een ruimtelijke ingreep plaats gaat vinden door het bouwen van een scoutinggebouw.

Deze activiteiten vormen de basis van de toetsing aan de Wet natuurbescherming.

3.4 Veldbezoek

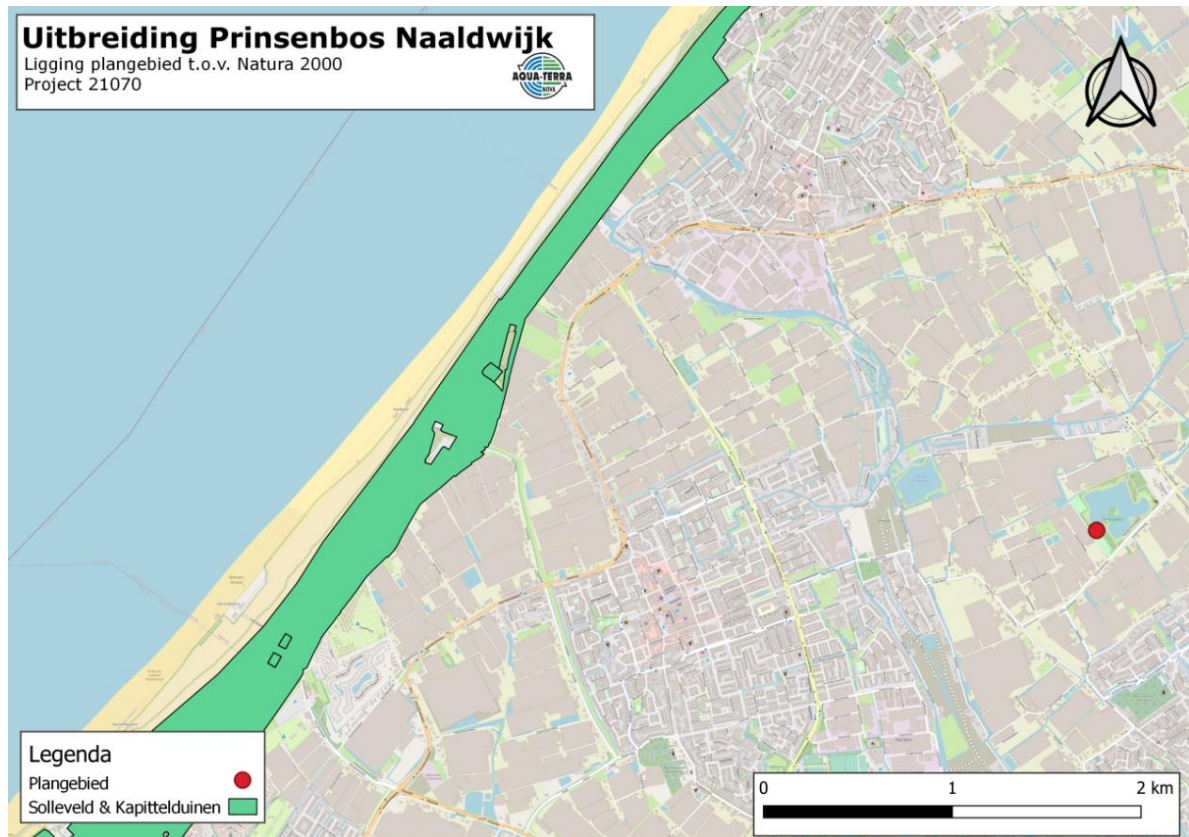
Het plangebied is bezocht in de ochtend 2 juli 2021. De weersomstandigheden tijdens dit oriënterend onderzoek waren droog, geheel bewolkt met een temperatuur van 17°C, windkracht 2 Bft uit het westen. Tijdens de inventarisatie zijn aanwezige natuurwaarden in het plangebied bekeken. Beschermde soorten worden alleen op basis van regionale verspreidingsgegevens en het ontbreken van geschikt habitat uitgesloten, anders worden ze meegenomen in de toetsing.

4 RESULTATEN GEBIEDSBESCHERMING

Onderstaand wordt bepaald wat de afstand is van het plangebied tot beschermde natuurgebieden of gebieden die behoren tot een ecologische verbindingszone en wordt getoetst of de geplande activiteiten mogelijk een negatief effect kunnen hebben op deze beschermde natuurgebieden en ecologische verbindingszones. Indien er schade op kan treden, dan wordt aangegeven of hiervoor aanvullende maatregelen en/of een ontheffing noodzakelijk is/zijn.

4.1 Natura 2000-gebieden

Het Natura 2000-gebied 'Solleveld & Kapittelduinen' bevindt zich op circa 2,9 km afstand ten noordenwesten van het plangebied, zie figuur 4.1. Andere Natura 2000-gebieden liggen op grotere afstand.

Figuur 4.1. Positie van het plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden.

Het Natura 2000-gebied 'Solleveld & Kapittelduinen' bestaat uit oude duinen, duinbossen, struwelen, ruigten en plassen². Het natuurgebied is van grote waarde vanwege de kalkarme duinen en heideterreinen die in het gebied voorkomen. Aan de binnenduinrand bevinden zich een aantal oude landgoedbossen die rijk zijn aan stinzenflora².

Negatieve effecten door de geplande ontwikkeling worden door de afstand en de tussenliggende infrastructuur uitgesloten. Nader onderzoek in het kader van gebiedsbescherming is niet noodzakelijk.

Stikstofdepositie

Stikstofdepositie is de hoeveelheid stikstof, die in de vorm van NO_x (stikstofoxiden) of NH₃ (ammoniak), neerdaalt op de bodem. Verschillende bronnen, zoals bouwwerktuigen, verkeer en mest, hebben een stikstofuitstoot. In Nederland is in 118 van de 161 Natura 2000-gebieden, de stikstofdepositie hoger bevonden dan ten minste één habitat of soort kan verdragen. Een verdere toename van de stikstofdepositie kan leiden tot 'significante effecten' op de beschermde natuurgebieden, wat alleen is toegestaan met een Wet natuurbescherming vergunning¹.

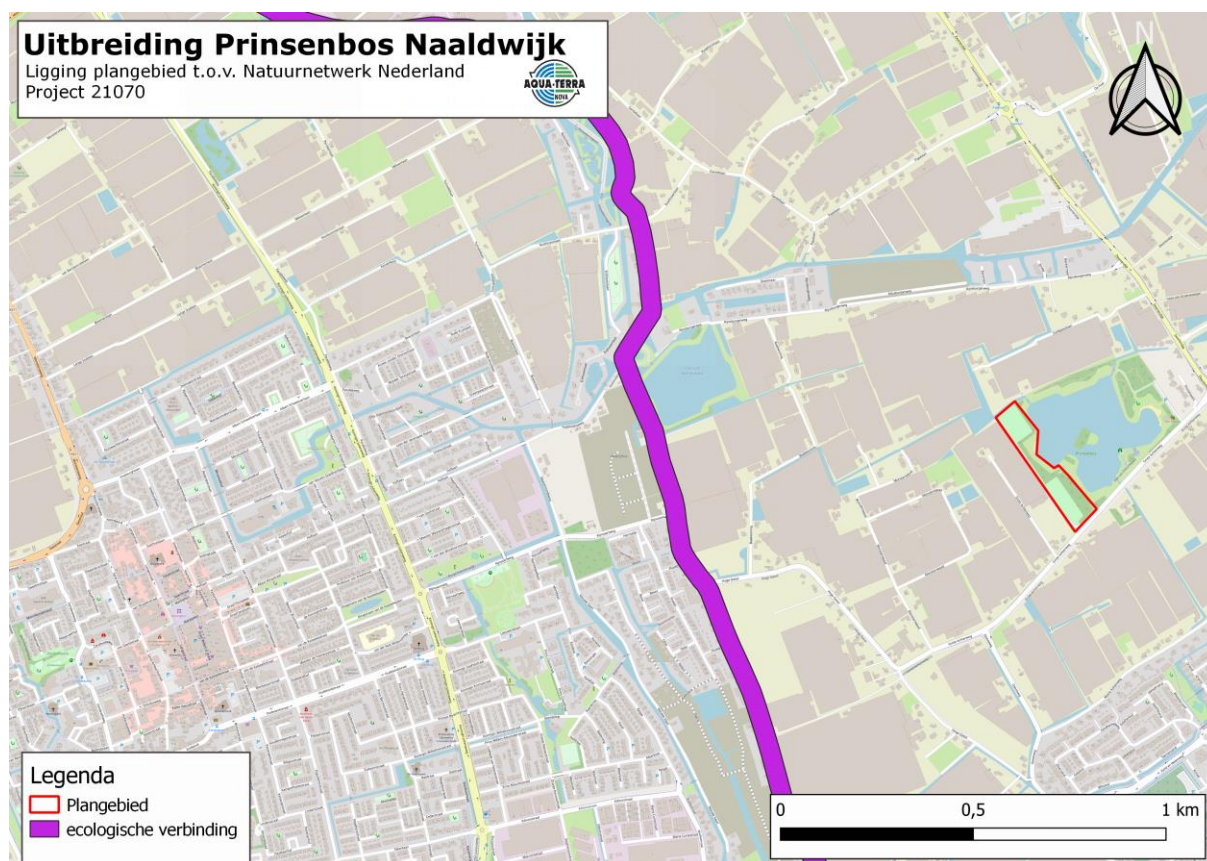
Met het aannemen van de Stikstofwet 'stikstofreductie en natuurverbetering' op 9 maart 2021 is een partiële vrijstelling opgenomen voor bouwactiviteiten in de bouwsector. Deze Wet is per 1 juli in werking getreden. De vrijstelling is partieel, omdat deze alleen geldt voor tijdelijke

stikstofemissies tijdens de bouw, sloop en aanleg (hierna: "Bouwfase") en niet voor structurele stikstofemissies in de gebruiksfase van het bouwwerk of werk, als gevolg van bijvoorbeeld bewoning, gebruik van utiliteitsbouw of verkeer dat over een weg rijdt (hierna: "Gebruiksfase"). De vrijstelling is tevens partieel, omdat deze alleen geldt voor de gevolgen van stikstofdepositie en niet voor andere significante gevolgen, zoals de verstoring door licht, geluid en trillingen en oppervlakteverlies van habitatten en effecten op grondwaterstanden. Dit betekent dat in de vergunningverlening van (bijvoorbeeld) een woningbouwproject alleen nog gekeken wordt naar de structurele stikstofemissies en -depositie tijdens de Gebruiksfase van het project. Er moet nog steeds onderzocht worden wat de gevolgen zijn voor de structurele stikstofemissies van de Gebruiksfase en de effecten van de bijbehorende depositie op de betrokken Natura 2000-gebieden. Hieruit komt naar voren of er een vergunning nodig is op grond van de Wet natuurbescherming (hierna: "Wnb").

Voor de mogelijke stikstofdepositie wordt ten behoeve van de beoogde werkzaamheden een separate berekening gemaakt. De bouwfase onder de huidige wetgeving vrijgesteld.

4.2 Ecologische verbindingszones

Het plangebied is niet gelegen binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN)³, zie figuur 4.2. Het plangebied bevindt zich op circa 900 m van een ecologische verbindingszone dat deel uitmaakt van het NNN. Het betreft hier het water de Poelwetering ten westen van het plangebied. Het NNN kent geen externe werking. Negatieve effecten kunnen worden uitgesloten. Nadere toetsing in het kader van de Wet Natuurbescherming is niet noodzakelijk.

Figuur 4.2. Positie van het plangebied ten opzichte van het NNN.

5 RESULTATEN SOORTBESCHERMING

In dit hoofdstuk worden eventuele effecten van de geplande werkzaamheden op aanwezige natuurwaarden uitgewerkt. Daarnaast wordt antwoord gegeven op de vraag of, en zo ja, in welke mate beschermde plant- en diersoorten, beschermd door de Wet natuurbescherming, door de beoogde activiteiten kunnen worden geschaad. Indien er schade op kan treden, dan wordt aangegeven of hiervoor aanvullende maatregelen en/of een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is/zijn.

5.1 Vaatplanten

Het plangebied is tijdens het uitvoeren van het oriënterend veldbezoek gecontroleerd op mogelijk aanwezige beschermde vaatplanten. Deze zijn niet aangetroffen. De beschermde planten glad biggenkruid, en in mindere mate de groenknolorchis, komen voor in de omgeving. Deze worden aangetroffen in het duingebied en zijn gebonden aan voedselarme zonnige plekken op zandgrond. De soorten worden niet verwacht in het bosrijke plangebied. Op basis van de verspreidingsgegevens van het plangebied worden andere beschermde vaatplanten niet verwacht⁴. De aanwezigheid van beschermde flora kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.2 Vogels

Alle broedende vogels, hun broedplaatsen en de functionele omgeving van de broedplaatsen zijn beschermd. Daarnaast zijn rust- en verblijfplaatsen én de functionele omgeving van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd¹.

5.2.1 *Vogels met jaarrond beschermde verblijfplaats*

De bomen in het plangebied zijn geschikt voor uilen en/of roofvogels. Tijdens het veldbezoek is er in de bomen gezocht naar oude nesten. Er zijn geen (oude) nesten van uilen en/of roofvogels aangetroffen in de bomen. Ook zijn er geen nesten in omliggende bomen waargenomen die mogelijk van een roofvogel en/of uil zouden kunnen zijn. Het veldbezoek is echter in juli uitgevoerd wanneer nesten lastig te zijn waar te nemen door het dichte bladerdek. Uit de verspreidingsgegevens komt naar voren de sperwer en de buizerd voorkomen in de omgeving van het plangebied. De buizerd broedt met name in bossen en bosrijke landschappen en mindere mate in meer opengebieden. De sperwer broedt in bossen, soms tuinen en parken, meestal in een dicht, jong bos met naaldbomen (fijnspar, lariks), het liefst in halfopen landschappen. Soms ook in de stad of in tuinen, in open boerenland in windsingels, bosjes en op erven. Nesten van de buizerd zijn groot en meer opvallend, en worden daarnaast ook meer verwacht in grotere bosgebieden. De sperwer maakt een kleiner onopvallend nest. Het Prinsenbos biedt een geschikt broedbiotoop voor de sperwer. Uit de verspreidingsgegevens komt dan ook naar voren dat de sperwer hier in 2012 op zijn nest is waargenomen. Het betreft in het zuidelijke deel van het plangebied ter hoogte van de locatie van het beoogde scoutingsgebouw. Ondanks dat er geen groen wordt verwijderd in beoogde situatie, kan er wel verstoring optreden tijdens het broedseizoen. De bouw van het scoutingsgebouw dient buiten het broedseizoen van de sperwer worden uitgevoerd. Indien de werkzaamheden buiten de periode maart tot en met augustus worden uitgevoerd is nadere toetsing aan de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

Op basis van verspreidingsgegevens is gebleken dat in de omgeving van het Prinsenbos de gierzwaluw en huismus behorend tot de categorie 1-4 (jaarrond beschermde vaste verblijfplaats) voorkomen⁶. De gierzwaluw nestelt in gebouwen, onder de dakgoot, achter de regenpijp, onder dakpannen, of in een gat in de muur en ook wel in neststenen. De huismus nestelt onder dakpannen, in gaten en kieren van gebouwen en in mussenkasten⁵. In het plangebied staan geen gebouwen, behalve één 2,5 meter hoog betonnen elektriciteitsgebouw met een plat dak. Dit gebouw is ongeschikt voor de huismus en/of gierzwaluw. Tevens wordt dit gebouw niet gesloopt. Het plangebied is niet geschikt voor deze soorten, er zijn geen geschikte bouwwerken aanwezig. De aanwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen voor gierzwaluwen en huismussen kan daarom worden uitgesloten. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van deze soort is niet noodzakelijk.

5.2.2 *Vogels uit categorie 5*

Van de vogelsoorten met een verblijfplaats uit de categorie 5 zijn verschillende vogels binnen het plangebied te verwachten: grote bonte specht, ekster, blauwe reiger, koolmees, pimpelmees, boomklever, boomkruiper en zwarte kraai. Nesten van categorie 5-soorten zijn jaarrond beschermd wanneer specifieke ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen¹. In dit geval wordt het plangebied gebruikt als foerageergebied en als nestgelegenheid. In holtes in het groen nestelen naar verwachting holtebroeders als boomkruiper, grote bonte specht, boomklever, koolmees en

pimpelmees⁵. Nesten van de ekster en reigers worden in de kroon van bomen aangetroffen. De geplande werkzaamheden tasten het aanwezige groen niet aan, hierdoor kunnen negatieve effecten op mogelijk aanwezig essentieel leefgebied worden uitgesloten. Vogels en hun nesten zijn wel beschermd tijdens het broeden. Nadere toetsing aan de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

5.2.3 *Algemene (broed)vogels*

In en rondom het plangebied zijn algemene vogelsoorten te verwachten zoals gaai, tjiftjaf, zanglijster, zwartkop, vink, winterkoning, houtduif, halsbandparkiet, heggemus, merel en kauw. Het groen in het plangebied is geschikt als broedlocatie voor algemene vogels. De halsbandparkiet en kauw maken gebruik van holen in bomen om hun nest in te bouwen. Gaai en houtduif maken hun nesten in de kroon van bomen. De merel, winterkoning, zanglijster heggemus, zwartkop, vink en tjiftjaf maken gebruik van lage bomen en struweel om een nest in te bouwen⁵. Alle vogels zijn tijdens het broeden beschermd en mogen dan niet verstoord worden¹. Er wordt aanbevolen om buiten het broedseizoen (grofweg van maart t/m juli) te werken. Indien er binnen het broedseizoen gewerkt wordt, dient voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcontrole plaats te vinden.

5.3 **Grondgebonden zoogdieren**

Op basis van verspreidingsgegevens is gebleken dat in de omgeving van het plangebied geen strikt beschermde grondgebonden zoogdieren voorkomen^{1,6}. Het plangebied ligt geïsoleerd tussen kastuingebied, beschermde soorten worden dan ook niet verwacht. Het voorkomen van strikt beschermde zoogdiersoorten in het plangebied kan worden uitgesloten. Nadere toetsing aan de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

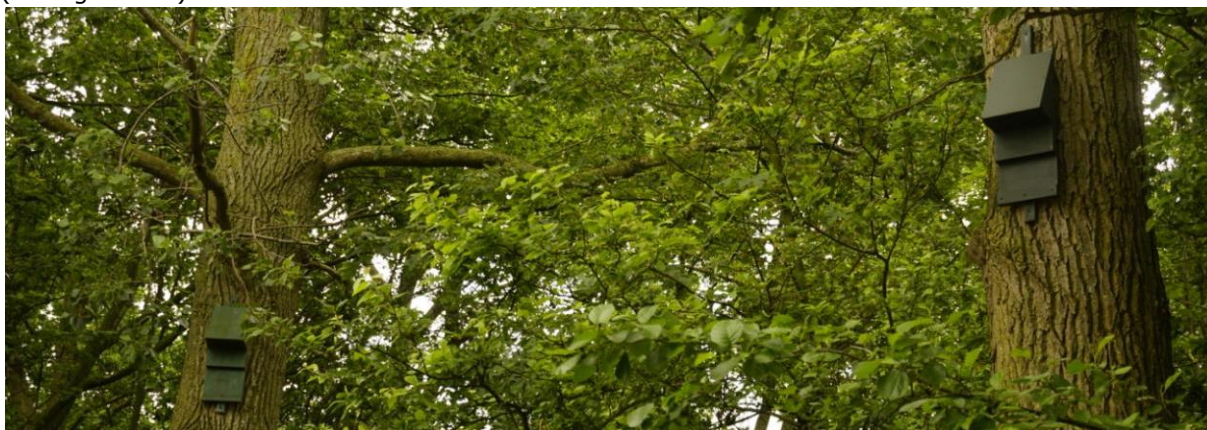
Op basis van verspreidingsgegevens is gebleken dat het plangebied geschikt is voor nationaal beschermde zoogdiersoorten zoals haas, muissoorten, egel en konijn. Voor deze nationaal beschermde zoogdiersoorten geldt binnen de provincie Zuid-Holland een vrijstelling in het kader van de Wet natuurbescherming¹. De zorgplicht blijft echter wel van kracht. Gezien de voorgenoemde activiteiten wordt niet verwacht dat deze soorten in het geding komen.

5.4 **Vleermuizen**

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Alle soorten vleermuizen zijn beschermd binnen de Wet natuurbescherming¹. Vleermuizen maken binnen hun netwerk gebruik van vaste verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes. Deze vaste rust- en verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd, ook als de dieren op dat moment niet aanwezig zijn. Daarnaast is de functionele leefomgeving van vleermuizen beschermd. Dit zijn de vaste vliegroutes en essentiële foerageergebieden, die nodig zijn om een verblijfplaats te laten functioneren.

5.4.1 *Verblijfplaatsen*

Op basis van het veldbezoek wordt het plangebied geschikt geacht voor verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen. Er is één betonnen elektriciteitsgebouw op het terrein die niet toegankelijk is voor vleermuizen. De aanwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen kan worden uitgesloten. Langs de oostkant van het plangebied zijn meerdere holen in de zwarte populieren aangetroffen. Dit zouden geschikte verblijfplaatsen van boombewonende soorten zoals de ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis kunnen zijn⁷. Daarnaast zijn er verschillende vleermuiskasten opgehangen aan bestaande bomen (zie Figuur 5.1).

Figuur 5.1. Reeds bestaande vleermuiskasten in het Prinsenbos

Gezien de activiteiten is vervolgonderzoek echter niet nodig. De bomen worden tenslotte niet verwijderd. Wel is van belang dat bij de eventuele aanbouw van het scoutinggebouw de vleermuizen niet verstoord worden. Nadere toetsing aan de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

5.4.2 *Foerageergebied en vliegroute*

Het plangebied en de omgeving van het plangebied zijn geschikt als foerageergebied en vliegroute voor vleermuizen. Het Prinsenbos is één van de weinige groene gebieden ten midden van het kassengebied in de regio Naaldwijk. Tevens herbergt het veel water en daarmee geschikt foerageergebied. Het groen wordt echter niet verwijderd. De werkzaamheden hebben geen negatieve effecten op mogelijk aanwezige essentiële vliegroutes en foerageergebieden. Door het uitbreiden van de groenpercelen wordt het foerageergebied voor vleermuizen juist vergroot. Negatieve effecten op mogelijk aanwezige essentiële vliegroutes en foerageergebieden kan worden uitgesloten. Verstoring op overvliegende vleermuizen dienen echter wel voorkomen te worden. Nadere toetsing aan de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

5.5 **Amfibieën**

Uit de verspreidingsgegevens komt naar voren dat de strikt beschermde rugstreeppad in het duingebied ten noordwesten van het plangebied voorkomt. Gezien de tussengelegen kassen, infrastructuur, woonwijken, beschoeide watergangen is het uitgesloten dat deze soort binnen het plangebied terecht komt. Nader onderzoek is niet noodzakelijk. De aanwezigheid van strikt beschermde amfibieënsoorten kan niet worden uitgesloten.

De ruigtes en groenstroken in het plangebied zijn geschikt voor nationaal beschermde soorten, als bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker, poelkikker en bastaardkikker. Voor deze soorten geldt in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling in het kader van de Wet natuurbescherming. De zorgplicht blijft echter wel van kracht. Gezien de voorgenomen activiteiten wordt niet verwacht dat deze soorten in het geding komen.

5.6 **Reptielen**

Uit de landelijke verspreidingsgegevens komt naar voren dat in de omgeving van het plangebied de (strikt) beschermde zandhagedis voorkomt⁹. De zandhagedis is sterk gebonden aan duin- en heidegebieden met een mozaïek van rijk gestructureerde dwergstuikvegetatie, afgewisseld met hogere grassen, 'kale' grond en plekken met open zandgrond¹⁰. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat en de tussenliggende infrastructuur wordt de aanwezigheid van de zandhagedis uitgesloten. Nadere toetsing aan de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

Er worden geen andere beschermde reptielensoorten in het plangebied verwacht.

5.7 **Vissen**

In het plangebied zijn geen watergangen of ander open water aanwezig. Negatieve effecten op vissen zijn uitgesloten. Nader onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

De watergangen aangrenzend aan het plangebied zijn geschikt voor algemene vissoorten. De geplande werkzaamheden hebben echter geen effect op de mogelijk aanwezige vissoorten. Er is geen sprake van een nadere toetsing aan de Wet natuurbescherming.

5.8 **Overige beschermde soorten**

Van de ongewervelden zijn naast vlinders en libellen, enkele kevers (vliegend hert, brede geelrandwaterroofkever, gestreepte waterroofkever, heldenbok, juchtleerkever, vermiljoenkever), weekdieren (platte schijfhoren, Bataafse stroommossel) en een kreeftachtige (rivierkreeft), beschermd door de Wet natuurbescherming^{1,9,10}. Het plangebied en directe omgeving voorzien voor geen van deze soorten in geschikt habitat. Het voorkomen van beschermde ongewervelden kan hierdoor redelijkerwijs worden uitgesloten. Er is geen sprake van een nadere toetsing aan de Wet natuurbescherming.

6 CONCLUSIES EN ADVIES

In opdracht van de Gemeente Westland heeft Aqua-Terra Nova BV een onderzoek uitgevoerd naar de consequenties van natuurwetgeving op de geplande werkzaamheden met betrekking tot het project Uitbreiding Prinsenbos te Naaldwijk. Op basis van een locatiebezoek en een literatuurstudie is geïnventariseerd welke beschermde soorten er in het plangebied aanwezig kunnen zijn. Aan de hand van de projectbeschrijving is getoetst of de geplande activiteiten in strijd kunnen zijn met de Wet natuurbescherming. De conclusie van de toetsing worden in dit hoofdstuk gegeven.

6.1 Gebiedsbescherming

Op grond van dit onderzoek kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Het plangebied bevindt zich op circa 2,9 km van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Solleveld & Kapittelduinen'. Negatieve effecten van de werkzaamheden op het Natura-2000-gebied kunnen worden uitgesloten. Een nadere toetsing in het kader van gebiedsbescherming is niet noodzakelijk;
- Het plangebied bevindt zich op circa 900 m van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Negatieve effecten op het NNN kunnen worden uitgesloten. Een nadere toetsing is niet noodzakelijk;
- Voor de mogelijke stikstofdepositie wordt ten behoeve van de beoogde werkzaamheden een separate berekening gemaakt. De bouwfase onder de huidige wetgeving vrijgesteld.

6.2 Soortenbescherming

In tabel 6.1 is per soortgroep de benodigde vervolgstappen conform de Wet natuurbescherming aangegeven. In tabel 6.2 wordt de betekenis van de kleurencode weergegeven.

Tabel 6.1. Overzicht beschermde soorten

Soortgroep	Wet	Geadviseerde vervolgstappen
Vaatplanten		
Beschermde soorten	Wnb 3.5 of 3.10	Aanwezigheid uitgesloten
Algemene soorten	Wnb 1.11	Werken conform zorgplicht.
Vogels		
Soorten met jaarrond beschermde verblijfplaats	Wnb 3.1	Werkzaamheden aan het scoutinggebouw dienen buiten de periode maart tot en met augustus worden uitgevoerd. Indien niet mogelijk is nader onderzoek naar de sperwer noodzakelijk
Categorie 5 soorten	Wnb 3.1	Verstoring broedende vogels voorkomen.
Algemene soorten	Wnb 3.1	Verstoring broedende vogels voorkomen.
Grondgebonden zoogdieren		
Beschermde soorten	Wnb. 3.5 of 3.10	Aanwezigheid uitgesloten
Algemene en vrijgestelde soorten	Wnb 1.11	Werken conform zorgplicht.
Vleermuizen		
Verblijfplaatsen	Wnb 3.5	Verstoring verblijvende vleermuizen voorkomen.
Vliegroures en foerageergebied	Wnb 3.5	Verstoring overvliegende vleermuizen voorkomen.
Amfibieën		
Beschermde soorten	Wnb 3.5 of 3.10	Aanwezigheid uitgesloten
Algemene en vrijgestelde soorten	Wnb 1.11	Werken conform zorgplicht.
Reptielen		
Beschermde soorten	Wnb 3.5 of 3.10	Aanwezigheid uitgesloten
Vissen		
Beschermde soorten	Wnb 3.5 of 3.10	N.v.t.
Algemene soorten	Wnb 1.11	N.v.t.
Overige soorten		
Beschermde soorten	N.v.t.	Aanwezigheid uitgesloten

Tabel 6.2. Betekenis kleurencodes.

Kleur	Betekenis
Groen	Werkzaamheden kunnen uitgevoerd worden met inachtneming van de algemene zorgplicht. Verdere vervolgstappen zijn niet noodzakelijk.
Geel	Werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd mits maatregelen genomen worden of conform een goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt. Indien negatieve effecten niet uitgesloten kunnen worden is nader onderzoek noodzakelijk.
Rood	Nader onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde soorten, functie van het plangebied voor de betreffende soorten en de invloed van het project op individuen en de gunstige staat van instandhouding van de soort is noodzakelijk. Indien uit het onderzoek blijkt dat betreffende soort aanwezig is en negatieve effecten niet uit te sluiten dan wel te voorkomen zijn dient ontheffing aangevraagd te worden.

6.3 Advies en vervolgstappen

De Gemeente Westland is voornemens het huidige Prinsenbos uit te breiden. De braakliggende terreinen aan de noord- en zuidkant worden tot natuur herontwikkeld, een scoutinggebouw wordt in het centrale gedeelte van het plangebied gebouwd.

Op basis van de gebiedskenmerken en het veldbezoek worden verblijfplaatsen van beschermde diersoorten uitgesloten. Het plangebied is wel geschikt als broedterritoria voor algemeen voorkomende vogelsoorten, en de aanwezigheid van kleine zoogdieren en amfibieën. Daarnaast is het plangebied geschikt als verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied voor strikt beschermde vleermuizen. Zie voor vervolgmaterie de volgende paragraaf.

6.3.1 *Sperwer*

Het plangebied biedt een geschikt broedbiotoop voor de jaarronde beschermde sperwer. De sperwer is tevens waargenomen op zijn nest binnen het plangebied in 2012. De werkzaamheden aan het scoutinggebouw dienen buiten het broedseizoen van de sperwer te worden uitgevoerd, wanneer de jongen zelfstandig het nest kunnen verlaten. Indien het niet mogelijk is om buiten de periode maart tot en met augustus de werkzaamheden aan het scoutinggebouw uit te voeren, is nader toetsing aan de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Het betreft drie bezoeken in het voorjaar tussen 15 maart en 15 juli.

6.3.2 *Broedvogels*

Alle in Nederland broedende vogels en hun eventuele nesten zijn strikt beschermd en mogen tijdens het broeden niet verstoord worden. De meeste vogels broeden in de periode maart tot en met juli. Echter zijn vogels welke buiten deze periode broeden ook te allen tijde beschermd. Indien werkzaamheden in de periode maart t/m juli moeten worden uitgevoerd, dient de aanwezigheid van broedende vogels voorafgaand aan de werkzaamheden gecontroleerd te worden. Indien vogelnesten of broedende vogels aangetroffen worden, dienen de werkzaamheden nabij het nest of broedplaats uitgesteld te worden totdat de jongen vliegvlug zijn of dient er een verstoringsvrije zone rond de broedplaats opgesteld te worden.

6.3.3 *Vleermuizen*

Er wordt geadviseerd de werkzaamheden tussen zonsopkomst en zonsondergang uit te voeren om zo overvliegende en/of foeragerende vleermuizen niet te verstoren. Indien dit niet mogelijk is, dient uitstraling van verlichting naar de omgeving voorkomen te worden. Ook kan ervoor gekozen worden om in de periode te werken wanneer vleermuizen in winterslaap zijn. De winterslaap van vleermuizen duurt grofweg van november t/m maart, maar is afhankelijk van soort en weersomstandigheden.

Indien er bij de werkzaamheden nieuwe verlichting wordt geplaatst, wordt aanbevolen om verlichting toe te passen die verstoring bij vleermuizen zoveel mogelijk beperkt. De lichthinder voor vleermuizen door straatverlichting kan aanzienlijk worden beperkt door amberkleurig UV-vrije LED-armaturen, lagere lichtmasten en een scherpe afsnede van de lichtinval toe te passen.

6.3.4 *Zorgplicht*

Te allen tijde dient er rekening gehouden te worden met de algemene zorgplicht, artikel 1.11 Wet natuurbescherming. Dit houdt in dat er altijd rekening met in het wild levende dieren en planten gehouden moet worden. Tijdens de werkzaamheden moet gelet worden op de aanwezigheid van

planten en dieren en moet voorkomen worden dat deze onnodig gedood, verwond of aangetast worden. Alle dieren, ook de niet beschermde soorten, moeten de ruimte krijgen om te kunnen vluchten en zichzelf in veiligheid te brengen.

6.4 Planning

Onderzoeken naar de aanwezigheid van (strikt) beschermde soorten van artikel 3.1 en 3.5 van de Wet natuurbescherming dienen conform goedgekeurde protocollen uitgevoerd te worden¹⁰. Deze onderzoeksperiodes zijn afhankelijk van de soort, potentiële functie van het plangebied en soms ook weersomstandigheden. Indien bij onderzoek afgeweken wordt van de betreffende protocollen kan dit tot gevolg hebben dat een eventuele latere ontheffingaanvraag om deze reden afgewezen wordt.

In tabel 6.3 worden de betreffende onderzoeksperiode per soort weergegeven. Hierbij dient rekening gehouden te worden dat een onderzoek bestaat uit meerdere bezoeken, verspreid over het onderzoekseizoen.

Tabel 6.3.
Onderzoeksperiodes
beschermde soorten.

	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December
sperwer												
Broedvogelcontrole												

Donkergroen: optimale onderzoeksperiode; Lichtgroen: minder geschikte periode en afhankelijk van weersomstandigheden; Wit: geen onderzoek mogelijk.

Uit het onderzoek zal blijken of het noodzakelijk is de geplande activiteiten aan te passen en of een verklaring van geen bedenkingen of ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aan te vragen.

Indien verzekerd kan worden dat door het tijdig treffen van maatregelen voorafgaand aan de activiteit(en) geen verboden in het kader van de Wet natuurbescherming worden overtreden, is een verklaring van geen bedenkingen of ontheffing niet noodzakelijk.

Indien een verklaring van geen bedenkingen of ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming wel noodzakelijk is, moet rekening worden gehouden met een proceduretijd van circa twintig weken (Zuid-Holland) en in sommige situaties een gewenningstijd van enkele maanden met betrekking tot alternatieve verblijfplaatsen of vliegroutes.

6.5 Geldigheid

Afhankelijk van de tijd tussen dit onderliggende onderzoek en de werkzaamheden, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn. De conclusies van dit onderzoek zijn drie jaar geldig.

7 REFERENTIES

1. Ministerie van Economische zaken. *Wet natuurbescherming*. (2016).
2. Ministerie van landbouw natuur en voedselkwaliteit. Natura 2000-gebieden.
3. Rijksoverheid. Begrenzing van het Natuurnetwerk en de Natura 2000-gebieden. (2018). Available at: <https://www.clo.nl/indicatoren/nl1425-begrenzing-van-het-natuurnetwerk-en-natura-2000-gebieden>.
4. FLORON. Available at: www.floron.nl.
5. SOVON. Available at: <https://www.sovon.nl/nl>.
6. Zoogdierverseniging. Available at: <https://www.zoogdierverseniging.nl>.
7. Limpens, H., Twisk, P. & Veenbaas, G. *Met vleermuizen overweg*. (Uitgave Dienst Weg- en Waterbouwkunde, delft, en de vereniging voor zoogdierkunde en zoogdierbescherming, 2004).
8. RAVON. Available at: <https://www.ravon.nl/>.
9. Vlinderstichting. Available at: www.vlinderstichting.nl.
10. EIS kenniscentrum insecten en andere ongewervelden. Available at: <http://www.eis-nederland.nl/>.
11. Netwerk Groene Bureaus (werkgroep 'Standaarden en protocollen'). Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming. (2017).

